

2020. évi beszámoló

2020. évi munkatervünket a koronavírus-járvány okozta változások és néhány országos rendezvény (pl. Urbitalis majális, Eucharisztikus kongresszus) elmaradása miatt a félévi áttekintés során részben módosítanunk kellett. A tervezett munkák nagy részét a külső nehézségek ellenére el tudtuk végezni, sőt egyes területeken, pl. a Nemcsics hagyaték vagy a Trianon-évforduló tekintetében az eredetileg tervezettnél is konkrétabb eredményeket sikerült elérnünk.

A bizottság 2020-ban a munkaterv összeállításán és módosításán felül többször tartott aktuális kérdésekben megbeszéléseket a Tomory Lajos Múzeum telephelyein, illetve a Nemcsics emlékházban. Ezen kívül több ízben egyeztetett a területért felelős Somody László alpolgármesterrel és Jankovich Vera főépítésszel.

1. Az év során a legtöbbet a Nemcsics Emlékház és Színország Galéria létrehozásával foglalkoztunk. A közös akarat és a sok munka eredményeképpen a kerület viszonylag rövid idő alatt új kulturális színtérrel gyarapodott.

Az örökösökkel való kapcsolatfelvételen és az eredetileg tervezett szeptemberi szakmai bejáráson messze túlmutatóan már február elején sikerült egyeztetni a család és a kerületi önkormányzat elképzeléseit Nemcsics Antal lakóházának látogathatóvá tételére. Mivel sem a család, sem a kerület anyagilag nem tudta volna biztosítani az épület kiállítóhelyé alakítását, a Nemcsics örökösök javaslatára a Tomory Lajos Múzeum közreműködésével a két fél között kötött együttműködési megállapodás értelmében az értéktár bizottság elnöke elkészített egy szakmai anyagot "A Nemcsics Emlékház és Kiállítóhely megvalósítása" címmel a Magyar Művészeti Akadémia által kiírt pályázatra. Pályázatunk 900 000 Ft-ot nyert.

A járványhelyzet és a támogatási összeg kifizetésének járvány miatti elhúzódása miatt a márciusi tervezethez képest teljesen újra kellett ütemezni a feladatokat. Az áprilisi emléktábla-avatót és a nyár eleji kiállítás-megnyitót szeptemberre kellett halasztanunk. Az MMA-tól nyert pályázati pénzből - a Tomory Lajos Múzeum munkatársai és sok önkéntes segítségével - a belső tisztasági festést és szükséges felújítási munkákat sikerült elvégezni. A feladatok koordinációját, a szerződéskötéseket és az önkéntesek szervezését Heilauf Zsuzsanna bizottsági tag irányította. Köszönet illet mindenkit, aki részt vett a takarításban és a berendezésben. A kiállítóhelyként való működéshez szükséges biztonsági rendszer (videókamera-rendszer, poroltó-készülékek) beszerzésére a 18. kerületi önkormányzat költségvetésének értéktári során lévő költségkeretből

200 270 Ft-ot fordítottunk. A pályázatban vállalt szakmai feladatok nagyobb részét a 2020. szeptember 2-i emléktábla-avatóval és a szeptember 15-i kiállítás-megnyitóval már sikerült megvalósítanunk. Ezek az események összesen 120-an vettek részt. Mindkét alkalommal a Tomory Lajos Múzeum munkatársai biztosították a technikai feltételeket a sikeres megnyitóhoz és a járványügyi szabályok betartásához. Heilauf Zsuzsanna bizottsági tag a meghívók elkészítése után gondoskodott a helyi sajtóban és a közösségi portálokon való megjelenésről, és a 2020. szeptember 19-20-i Kulturális Örökségnapon is meghirdette az emlékház nyitva tartását.

A következő időszak kiállítás megnyitóját 2020. november 3-ára tervezzük.

Budapest Főváros XVIII. kerület
Pestszentlőrinc-Pestszentimre
Önkormányzata Képviselő-Testületének
Települési Értéktár Bizottsága

A heti két napon, szerdán és szombaton nyitva tartó emlékházat - az üzemeltető Nemcsics Csongor tájékoztatása szerint a pandémiától való félelem ellenére már eddig is sokan felkeresték (2020. szeptember 16. és október 3. között 86 látogató).

Reméljük, hogy a folyamatos érdeklődés hosszabb távon is fennmarad. Ennek érdekében az értéktár bizottság elnöke elkészített egy rövid ismertetőt a museum.hu honlapra, és tervezünk egy műszaki egyetemmel való együttműködést is. Az idei évben nem volt rá lehetőségünk, ezért a jövő évben szeretnénk Nemcsics Antalt posztumusz fővárosi díszpolgári kitüntetésre felterjeszteni.

2. A helyi közösség életében fontos szerephez jutó polgárok emlékezetének megőrzésére létre kívánunk hozni egy helyi közéleti panteont.

Munkatervünkben kiemelt szerepet kapott a helyi közösség életében jelentős szerepet játszó polgárok emlékezetének megőrzése. Az évente javasolt személyek emléktáblán való megörökítésével létre kívánjuk hozni Pestszentlőrinc-Pestszentimre Közéleti Panteonját.

A járványhelyzet miatt a javasolt neveket sem májusban, sem szeptemberben nem tudtuk nyilvánosan megvitatni, ezért többszöri szűk körű megbeszélést tartva csak azt döntöttük el, hogy az egyre bővülő panteon a Tomory Lajos Múzeum és Bókay-kert közötti kaputól jobbra lévő kőkerítésen kapjon helyet, és az első 10 köztisztelőt álló helyi személyiség emléktábláját a jövő májusi Tomory-emléknapon avassuk fel. A bizottsághoz már eddig is több javaslat érkezett.

3. Tisztelettel emlékeztünk az első világháború után községünkben otthonra talált és az itteni életre nagy hatással lévő menekültekre.

A 100 éve, 1920. június 4-én aláírt trianoni békeszerződés után településünkre mintegy 6000 felvidéki, erdélyi, délvidéki menekült érkezett. Az évforduló alkalmából a Tomory Lajos Múzeum májusban a Kossuth téri Pavilon Galériában a történelmi eseményeket bemutató, helyi emlékeket is felidéző kiállítást állított össze, amit az értéktár bizottság kérésére meghosszabbított, hogy a vírusjárvány okozta korlátozások ellenére minden érdeklődő akár egyénileg, akár csoportosan meg tudja tekinteni. Emellett Heilauf Zsuzsanna a pandémiás helyzet miatt egy helyett három + egy alkalommal vezetett Szelezky Zoltán: Volt egyszer egy Kertváros című kötete alapján Trianon 100 - Szent Imre Kertváros címmel örökségnap emléksétát, mivel ebben a bizottság elnöke és másik tagja kötelező karantén miatt nem tudott segítségére lenni. A sétákon összesen 48 fő vett részt, a helyi lakosok mellett Ablonczy Balázs, a témával foglalkozó országos kutatócsoport tagja és a kerület főépítésze is.

4. Javasoltuk egy emlékoszlop felállítását az egykori Állami telep bejáratánál.

Mivel az év folyamán az önkormányzathoz több trianoni emlékmű állítási javaslat érkezett, az értéktár bizottság a felelős alpolgármesterrel és a kerületi főépítésszel egyeztetve az érdekeltekkel való személyes találkozót követően több elképzelés megismerése és megvitatása után augusztus elején a Jobbik képviselőjével, Makai Tiborral megállapodott egy közös emlékoszlop-tervezetben, melyet Kardos Gábor vázolt fel, és a kerületi képviselők számára is elfogadható lenne. Információink szerint az emlékoszlop helyének kiválasztásánál elfogadták Heilauf Zsuzsanna javaslatát. További fejleményekről nincs tudomásunk.

Budapest Főváros XVIII. kerület
Pestszentlőrinc-Pestszentimre
Önkormányzata Képviselő-Testületének
Települési Értéktár Bizottsága

5. Kértük a Bókay-kert és a Turul-park környezetének egységes fejlesztését.

A kerületi főépítész irodával egyeztetve egységes fejlesztési terv részletes kidolgozását tartjuk szükségesnek a Bókay-kertet, a Tomory Lajos Múzeumot és történeti kertjét, a Bókay-pincét, valamint a Grassalkovich kápolnát és Turul-parkot magába foglaló, egyre nagyobb látogatottságnak örvendő szabadidős-kulturális tevékenységeket szolgáló, egybefüggő területre. Mielőbb szükség lenne a terület Szabályozási Terv szerinti rendezésére, biztonságossá tételére, kivilágítására.

6. Kértük az Üllői úton 1956-ban több belövést kapott fém villanyoszlop felújítását.

Szeretnénk, ha az 1956-os események 65. évfordulójára a kerület felújítaná és a Herrich Károly téri 56-os emlékmű mellett felállítaná az Üllői úti történelmi eseményekről tanúskodó, jelenleg a Tomory Lajos Múzeum kertjében található villanyoszlopot. A helyszínre Kardos Gábor konkrét javaslatot tett a főépítésznek, és júliusban megkerestük a felelős alpolgármestert is.

7. Elkészült a 18. kerületi Értéktár Bizottság logója.

Kérésünkre a Művészeti Egyesület vezetője, Garamvölgyi Béla felajánlotta a beszámoló fejlécében is látható logó elkészítését. A jövőben ezzel a logóval ellátott emléktáblákkal kívánjuk megjelölni a kerületiek számára történeti jelentőséggel bíró tárgyi emlékeket. Az első ilyen emléktáblát a Covid-19 járvány csillapodtával az egykori erzsébetlepi iskola falán kívánjuk elhelyezni.

8. Javaslatot tettünk a pezsztentimrei gyermekorvosi és fogászati rendelő nevére.

Kerületünkben nincs nőről elnevezett intézmény, pedig különösen egészségügyi-oktatási területen számos elismerést érdemlő nő szolgálta évtizedeken át a kerület lakóit. Ezért úgy döntöttünk, hogy a pezsztentimrei gyermekorvosi és fogászati rendelő lehetséges névadójaként 3 köztisztelőben álló, hosszú éveken át Pestszentimrén dolgozó nőt ajánlunk az önkormányzat figyelmébe: Tóth Mária gyermekfogászt, Szerján Irén családgondozót és Zebán Olga védőnőt.

9. Lehetőséget keresünk személyekről elnevezett utcáink nevének magyarozatára.

A kerület lakóinak kérésére szívesen készítenénk pár mondatos tájékoztatót egy-egy kevésbé ismert személyről elnevezett utca névadójáról, melyet az első utcanévtábla mellé vagy magára az utcanévtáblára helyeznénk el. Petrovai László alpolgármestertől ígéretet kaptunk a jogi helyzet tisztázására. A feladat elvégzésére készen állunk.

10. Segítséget kívánunk nyújtani az új helyi közterületek elnevezéséhez.

A felelős alpolgármestertől azt az információt kaptuk, hogy az önkormányzat már összegyűjtötte a névtelen közterületeket, de a névjavaslatok bekérését még nem indította el. A közreműködés lehetősége tehát megvan.

11. Két művészeti kiállítás halasztása.

Budapest Főváros XVIII. kerület
Pestszentlőrinc-Pestszentimre
Önkormányzata Képviselő-Testületének
Települési Értéktár Bizottsága

Még módosított munkatervünk írásakor is reménykedtünk abban, hogy az ősz folyamán be tudjuk mutatni Bene Géza műveit a Pavilon Galériában. A Bene kiállítás anyaga elkészült, de Heilauf Zsuzsanna Szabó Zsófia művészettörténésszel egyetértésben úgy döntött, hogy a járványhelyzet és a múzeumot jelenleg érintő létszámstopp miatt a kiállítást jövő tavaszra helyezi át. A Zala Tibor és Kondor Béla alkotások bemutatása pedig egy friss pályázati lehetőség miatt, a pályázat végeredményére várva csúszik jövő évre.

Budapest, 2020. október 3.

Frank Gabriella
elnök